

თამარ ვაშაკიძე

პარონიმებისათვის თანამედროვე ქართულში – ნასესხები ლექსიკიდან (მასალები პარონიმთა ლექსიკონისათვის)

პარონიმებს უწოდებენ ისეთ სიტყვებს, რომლებიც ბგერობრივად (ხან საერთო წარმომავლობის ან მსგავსი წარმოების გამო, ხან შემთხვევით, ზოგჯერ სემანტიკური ელფერიტაც) ჰგვანან ერთმანეთს, მაგრამ მნიშვნელობა განსხვავებული აქვთ, რაც არცთუ იშვიათად მათი აღრევის მიზეზი ხდება.

პარონიმია მჭიდროდ უკავშირდება პრაქტიკული სტილისტიკის საერთო პრობლემატიკას: სიტყვის არაადეკვატური გამოყენება, ბუნებრივია, სტილის უხეშ დარღვევაზე მეტყველებს.

ქართულ საენათმეცნიერო ლიტერატურაში პირველი ვრცელი ინფორმაცია პარონიმების შესახებ დაიბეჭდა გ. შალამბერიძის წიგნში „მეტყველების კულტურის საკითხები“ (1964). პარონიმის პრობლემა სპეციალურად იყო განხილული თ. ღვინაძის წერილებში: „პარონიმია“ (ქელს, №2, 1978), „პარონიმია თანამედროვე ქართულ სიტყვახმარებაში“. პარონიმული წყვილები გაანალიზებულია შ. აფრიდონიძისა და ავთ. არაბულის ნაშრომებში (შ. აფრიდონიძე, ჩვენი ენა ქართული, 2002, 2007, 2009; ავთ. არაბული, ქართული მეტყველების კულტურა, 2004), ხოლო 2011 წელს არნ. ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტის ქართული მეტყველების კულტურის განყოფილებამ მოამზადა და გამოსცა „ქართული ენის პარონიმთა ლექსიკონი“ (308 გვ.).

ბოლო წლებში (უცხო სიტყვათა მოჭარბებასთან ერთად) იმატა პარონიმულმა წყვილებმაც, რაც ბუნებრივია: ნასესხები ლექსიკის მნიშვნელობა უცნობი აგებულების გამო ბუნდოვანია, ზოგჯერ – სრულიად გაუგებარიც.

უცხოურ პარონიმთა ერთ-ერთი აქტიური წყაროა გავრცელებული დაავადებების სახელწოდებათა ხალხური გამოყენება. განსაკუთრებით ირევა ერთნაირი ბგერათკომპლექსებით დაწყებული ტერმინები, მაგალითად:

ადენომა – **ადენოიდი** – **ადენიტი**; **ადენომა**: ჯირკვლოვანი ორგანოების კეთილთვისებიანი სიმსივნე; **ადენოიდი**: ლიმფური ჯირკვლების სიმსივნისებური გადიდება ცხვირ-ხახაში; **ადენიტი**: ლიმფური ჯირკვლების ანთება.

აპენდიქსი – **აპენდიციტი**; **აპენდიქსი**: ბრმა ნაწლავის დანამატი, ჭიკაყელა ნაწლავი; **აპენდიციტი**: აპენდიქსის ანთება.

ართრიტი – **ართროზი**; **ართრიტი**: სახსრების ანთებითი დაავადება; **ართროზი** – სახსრების ქრონიკული დაავადება, რომელიც გამოწვეულია ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით.

დერმატიტი – **დერმატოზი**; **დერმატიტი**: კანის ანთება; **დერმატოზი**: კანისა და მისი დანამატების (თმის, ფრჩხილების...) სხვადასხვა ავადმყოფობის საერთო სახელწოდება.

თრომბოზი – **თრომბოფლებიტი**; **თრომბოზი**: სისხლძარღვებში თრომბის გაჩენის პროცესი; **თრომბოფლებიტი**: ვენების ანთება, რასაც თან სდევს თრომბის გაჩენა.

კომა – **კოლაფსი**; **კომა**: უგონო მდგომარეობა, რომელიც ხშირად გამოწვეულია ცენტრალური ნერვული სისტემის დაზიანებით; **კოლაფსი**: სისხლის წნევისა და გულის მოქმედების დაქვეითება ერთბაშად, რასაც ხშირად თან სდევს გონების დაკარგვა.

ლეიკემია // **ლეიკემია** – **ლეიკომა** // **ლეიკომა**; **ლეიკემია** // **ლეიკომა**: ქრონიკული დაავადება, რომლისთვისაც დამახასიათებელია ლეიკოციტების რაოდენობის მნიშვნელოვანი ზრდა; თეთრსისხლიანობა; **ლეიკომა** // **ლეიკომა**: თვალის რქოვანას თეთრად შემღვრევა; ლიბრი.

მასტიტი – **მასტოპათია**; **მასტიტი**: სარძევე ჯირკვლების ანთება – ლაქტაციის პერიოდში რძის დაგროვების ფონზე განვითარებული პროცესი; **მასტოპათია**: ძუძუს ყოველგვარი დაავადება, ჰორმონალური დისბალანსის ფონზე განვითარებული პროცესი.

ნევრალგია – **ნევრასთენია**; **ნევრალგია**: ნერვული ტკივილი – ჩვეულებრივ, ხანმოკლე; **ნევრასთენია**: ნერვული სისტემის მოშლილობა.

ოსტიტი – **ოსტეოპათია**; **ოსტიტი**: ძვლის ანთება; **ოსტეოპათია**: ძვლის სხვადასხვა დაავადების საერთო სახელწოდება.

პანკრეასი – **პანკრეატიტი**; **პანკრეასი**: კუჭქვეშა ჯირკვალი; **პანკრეატიტი**: პანკრეასის ანთება.

პროსტატა – **პროსტატიტი**; **პროსტატა**: წინამდებარე ჯირკვალე; **პროსტატიტი**: პროსტატის ანთება.

სტენოზი – **სტენოკარდია**; **სტენოზი**: მილოვანი ან ღრუ ორგანოების დავიწროება; **სტენოკარდია**: მწვავე შეტევა გულის არეში.

ჰიპერტონია – **ჰიპოტონია**; **ჰიპერტონია**: სისხლის წნევის აწევა, მომატება; **ჰიპოტონია**: სისხლის წნევის დაქვეითება.

ბგერობრივად მსგავს სიტყვათა აღრევის შემთხვევები დასტურდება ქიმიის, ფიზიკის, ბოტანიკა-ბიოლოგიის, მათემატიკის, ასტრონომიისა და სხვა მეცნიერებათა ტერმინებშიც. არცთუ იშვიათად ერთმანეთს უმართებულოდ ენაცვლება აბსოლუტურად განსხვავებულ დისციპლინათა ტერმინებიც (განსაკუთრებით მოსწავლეთა ზეპირ თუ წერით მეტყველებაში), მაგალითად:

ანგიოგრაფია – **ანგიოლოგია**; **ანგიოგრაფია**: სხვადასხვა ორგანოს სისხლძარღვთა გამოკვლევის რენტგენოლოგიური მეთოდი; **ანგიოლოგია**: ანატომიის ნაწილი, რომელიც სწავლობს სისხლძარღვებსა და ლიმფურ სისტემებს.

ანემოგრაფი – **ანემომეტრი**; **ანემოგრაფი**: ხელსაწყო, რომელიც ავტომატურად იწერს ქარის სისწრაფესა და მიმართულებას; **ანემომეტრი**: მეტეოროლოგიური ხელსაწყო, რომლითაც ზომავენ ქარის სისწრაფეს.

ანთრაქნოზი – **ანთრაკოზი**; **ანთრაქნოზი**: მცენარეთა ერთგვარი ავადმყოფობა (ვაზის, პარკოსანთა, გოგრისებრთა...); **ანთრაკოზი**: ადამიანის ავადმყოფობა, რომელსაც იწვევს ნახშირის მტვრის დაგროვება ფილტვებში.

ანთრაცენი – **ანთრაციტი**; **ანთრაცენი**: ორგანული ნაერთი, ნახშირწყალბადი; **ანთრაციტი**: საუკეთესო ხარისხის ქვანახშირი შავი ფერისა.

ანჰიდრიდი – **ანჰიდრიტი**; **ანჰიდრიდი**: ქანგბადიანი ნაერთი, რომელიც წყალთან შეერთებით იძლევა მჟავას; **ანჰიდრიტი**: თეთრი ფერის მინერალი, კალციუმის სულფატი.

ბაქტერიოზი – **ბაქტერიოლიზი**; **ბაქტერიოზი**: მცენარეთა დაავადება, რომელსაც იწვევს ბაქტერიები; **ბაქტერიოლიზი**: ბაქტერიების გახსნა, დაშლა იმუნურ ორგანიზმში.

გალვანომეტრი – **გალვანოსკოპი**; **გალვანომეტრი**: სუსტი ელექტრული დენის საზომი ხელსაწყო; **გალვანოსკოპი**: უმარტივესი

ხელსაწყო წრედში მუდმივი დენის გამოსამქლავნებლად და მისი მარათულების გასარკვევად.

ელექტროლიზი – ელექტროლიტი; ელექტროლიზი: ნივთიერების შემადგენელ ნაწილებად დაშლისა და ამ ნაწილების ელექტროდებზე გამოყოფის პროცესი ელექტროლიტში დენის გავლისას; **ელექტროლიტი:** ქიმიური ნივთიერება, რომელიც იშლება შემადგენელ ნაწილებად მასში ელექტრული დენის გავლის შედეგად.

ვეგეტატიური – ვეგეტაციური; ვეგეტატიური (ნევროზი), შდრ.: **ვეგეტაციური** (გამრავლება).

კატალიზი – კატალიზატორი; კატალიზი: ქიმიური რეაქციის გამოწვევა ან მისი სიჩქარის შეცვლა კატალიზატორის მეშვეობით; **კატალიზატორი:** ნივთიერება, რომელიც აჩქარებს ან ანელებს ქიმიურ რეაქციას, მაგრამ თვითონ არ იცვლება.

კატარაქტა – კატარაქტი; კატარაქტა: თვალის ავადმყოფობა; **კატარაქტი:** ორთქლის მანქანებში სარქველთა ავტომატურად ასახდელი მოწყობილობა.

კვარცი – კვარციტი; კვარცი: უფერული მინერალი; სილიციუმის ორჟანგი; **კვარციტი:** ქანი, რომელიც შედგება კვარცისაგან და აქვს სხვა მინერალების მინარევებიც.

კინეტიკა – კინემატიკა; კინეტიკა: თეორიული მექანიკის დარგი, რომელიც მოიცავს დინამიკასა და სტატიკას; **კინემატიკა:** თეორიული მექანიკის დარგი, რომელიც სწავლობს მოძრაობას გეომეტრიული თვალსაზრისით.

კოდირება – კოდიფიცირება // კოდიფიკაცია; კოდირება: დაშიფვრა კოდის საშუალებით; **კოდიფიცირება // კოდიფიკაცია:** სამართლის ცალკეული დარგების კანონთა სისტემაში მოყვანა (ერთ კრებულში გაერთიანება).

ლეგირება – ლეგიტიმაცია – ლეგიტიმიზმი; ლეგირება: რაიმე ლითონში სხვა ლითონის შეყვანა გარკვეული ქიმიური შედგენილობისა და თვისებების მქონე შენადნობის მისაღებად; **ლეგიტიმაცია:** რაიმე უფლების ან რწმუნების კანონების აღიარება ან დამტკიცება; **ლეგიტიმიზმი:** პოლიტიკური მიმართულება, რომელსაც სახელმწიფო წესწყობილების მთავარ პრინციპად მიაჩნია ხელისუფლებაზე რომელიმე დინასტიის მემკვიდრეობის უფლება.

მაგნეტონი – მაგნეტრონი; მაგნეტონი: მაგნიტური მომენტის გასაზომი ერთეული, რომელიც მიღებულია ბირთვულ ფიზიკაში;

მაგნეტრონი: ელექტრომილაკი, რომელშიც ელექტრონულ ნაკადზე ერთდროულად მოქმედებს მუდმივი ელექტრული და მაგნიტური ველები.

მაგნიუმი – მანგანუმი; მაგნიუმი: რბილი ლითონი, რომელიც წვის დროს გამოყოფს კაშკაშა ალს; **მანგანუმი:** ძნელდნობადი მაგარი ლითონი.

მეთანი – მეთილი – მეთილენი; მეთანი: უფერო გაზი, ნახშირბადისა და წყალბადის ნაერთი; **მეთილი:** ერთი ატომი ნახშირბადისა და სამი ატომი წყალბადისაგან შემდგარი ჯგუფი, რომელიც შედის სხვადასხვა ორგანული ნაერთის შემადგენლობაში; **მეთილენი:** ერთი ატომი ნახშირბადისა და ორი ატომი წყალბადისაგან შემდგარი ჯგუფი, რომელიც შედის სხვადასხვა ორგანული ნაერთის შემადგენლობაში.

მეტეორი – მეტეორიტი; მეტეორი: კოსმოსური წარმოშობის გავარვარებული სხეული, რომელიც სწრაფად მოძრაობს დედამიწის ატმოსფეროში; **მეტეორიტი:** კოსმოსური წარმოშობის რკინის ან ქვის სხეული, რომელიც დედამიწაზე ჩამოვარდა.

ოკულარი – ოკულისტი; ოკულარი: ოპტიკური ხელსაწყო ის ნაწილი, რომელიც დამკვირვებლის თვალისკენაა მიმართული; **ოკულისტი:** თვალის დაავადებათა ექიმი.

ოსცილოგრაფი – ოსცილოსკოპი; ოსცილოგრაფი: ხელსაწყო, რომლის საშუალებითაც აკვირდებიან და იწერენ ელექტრონულ პროცესებს; **ოსცილოსკოპი:** ხელსაწყო ელექტრონულ პროცესებზე ვიზუალური დაკვირვებისათვის.

რეაქტივი – რეაქტორი; რეაქტივი: ქიმიური ნივთიერება, რომელსაც იყენებენ ლაბორატორიებში სხვადასხვა სახის სამუშაოებისათვის (მაგ., ანალიზებისათვის მედიცინაში); **რეაქტორი:** 1. დანადგარი, რომელშიც ხორციელდება ატომგულების გაყოფის ჯაჭვური რეაქცია; 2. ელექტრული აპარატი, რომელიც ცვლადი დენის ჯაჭვში ზღუდავს მოკლე ჩართვის დენს.

საქარიანი – საქაროზა; საქარიანი: შაქრის სუროგატი; **საქაროზა:** მცენარეული წარმოშობის (ჭარხლის, ლერწმის) შაქარი.

სპექტროგრაფი – სპექტროსკოპი; სპექტროგრაფი: სპექტრების ფოტოსურათის გადასაღები ხელსაწყო; **სპექტროსკოპი:** სპექტრზე დაკვირვების საწარმოებელი ხელსაწყო.

სტაგნაცია – სტაგფლაცია; სტაგნაცია: წარმოების, ვაჭრობის განვითარების შეჩერება, შეფერხება; **სტაგფლაცია:** სტაგნაცია ინფლაციასთან ერთად (ინფლაცია – სახელმწიფოში ქაღალდის ფულის რაოდენობის ზრდა, რაც იწვევს ამ ფულის გაუფასურებას).

სტალაგმიტი – სტალაქტიტი; სტალაგმიტი: მინერ. გამოქვაბულის ძირიდან კონუსისებურ სვეტებად აღმართული ამონაშვერი, ჩვეულებრივ, კალციტისა; **სტალაქტიტი:** ლოლოვებად ჩამოშვებული წარმონაქმნი (კალციტისა) გამოქვაბულის ჭერზე.

სულფატი – სულფიდი; სულფატი: გოგირდმჟავა მარილების (თაბაშირის, შაბიამნის, ინგლისური მარილისა და სხვ.) საერთო სახელწოდება; **სულფიდი:** გოგირდის ნაერთი რომელიმე ლითონთან.

ტრაქეა – ტრაქომა; ტრაქეა: სასუნთქი მილი, სასულე; **ტრაქომა:** თვალის შემაერთებელი გარსის ქრონიკული გადამდები დაავადება.

ქრომატი – ქრომიტი; ქრომატი: ქრომის მჟავას მარილი; **ქრომიტი:** ქრომისა და რკინის შემცველი მინერალი, ქრომოვანი რკინაქვა.

ქრონოგრაფი – ქრონომეტრი; ქრონოგრაფი: 1. დროის უმცირესი მონაკვეთების გასაზომი; დრომწერი; 2. ძველი წერილობითი ძეგლი, რომელიც წარმოადგენს საყოველთაო ისტორიის ზოგად მიმოხილვას ბიბლიური ლეგენდებისა და ბიზანტიური წყაროების საფუძველზე; **ქრონომეტრი:** გადასატანი ზუსტი საათი (მაგ., საზღვაო ქრონომეტრი).

ჰიდრატი – ჰიდრიდი; ჰიდრატი: ქიმიური ნაერთი, რომელიც წყლის მოლეკულებს შეიცავს; **ჰიდრიდი:** ქიმიური ნაერთი წყალბადისა სხვა ელემენტებთან; შდრ.: **ჰიდრანტი:** წყალსადენის ქსელიდან წყლის მიმწოდებელი მოწყობილობა.

უცხოური პარონიმული წყვილები საკმაოდ მრავლად გავლინდა ჟურნალისტთა ზეპირ მეტყველებასა (სხვადასხვა სახის სატელევიზიო თუ რადიოგადაცემაში) თუ პრესის ენაში. ამ შემთხვევებშიც ბგერობრივად მსგავს სიტყვათა დიდი ნაწილი ამა თუ იმ დარგის ტერმინებს წარმოადგენს.

ყველაზე ხშირად პარონიმულ წყვილთა შემადგენელი კომპონენტები არსებითი სახელებია (არცთუ იშვიათად – წარმოქმნილები, მასდარები):

ანალოგი – **ანალოგია**; **ანალოგი**: ის, რაც იძლევა ანალოგიის, მსგავსების საფუძველს; **ანალოგია**: მსგავსება არაიგივეობრივ საგნებს, მოვლენებსა და ცნებებს შორის.

ანტითეზა – **ანტითეზისი**; **ანტითეზა**: ლიტერატურული ხერხი, რომელიც მდგომარეობს საწინააღმდეგო ცნებათა ან დებულებათა შეპირისპირებაში; **ანტითეზისი**: ამოსავალი თეზისის (დებულების) საწინააღმდეგო დებულება.

ანტიკვარი – **ანტიკვარიატი**; **ანტიკვარი**: ძველებური იშვიათი ნივთებით მოვაჭრე ან ამგვარი ნივთების შემგროვებელი; **ანტიკვარიატი**: 1. ანტიკვარული ნივთებით ვაჭრობა; 2. ასეთი ნივთების ერთობლიობა.

აპოლოგი – **აპოლოგეტი**; **აპოლოგი**: მცირე ზომის ნაწარმოები იგავ-არაკის ტიპისა; **აპოლოგეტი**: ადამიანი, რომელიც ვინმეს ან რაიმეს აპოლოგიით გამოდის; დამცველი, მომხრე (მაგ., ქრისტიანობის აპოლოგეტი).

არბიტრი – **არბიტრაჟი**; **არბიტრი**: 1. შუაგაცი მოდავე მხარეთა შორის, მედიატორი; 2. სპორტ. მთავარი მსაჯი; **არბიტრაჟი**: სადავო საკითხების გადაწყვეტა არბიტრების საშუალებით – სამედიატორო სასამართლო.

ასორტი – **ასორტიმენტი**; **ასორტი**: რაიმეს საგანგებოდ შერჩეული ნაკრები (მაგ., შოკოლადის ასორტი); **ასორტიმენტი**: სხვადასხვა სახეობისა და ხარისხის საქონელი.

ასტროლოგი – **ასტრონომი**; **ასტროლოგი**: ასტროლოგიის მიმდევარი, ვარსკვლავთმისანი; **ასტრონომი**: ასტრონომიის სპეციალისტი.

ასტროლოგია – **ასტრონომია**; **ასტროლოგია**: ვარსკვლავთმისნობა; **ასტრონომია**: მეცნიერება მნათობთა, ციურ სხეულთა აგებულების, ფიზიკური ბუნებისა და მოძრაობის კანონების შესახებ.

ბოცმანი – **ლოცმანი**; **ბოცმანი**: საზღვაო ფლოტში – უმცროსი მეთაური, ზემდეგი; გემბანის რაზმის უშუალო უფროსი; **ლოცმანი**: გარკვეულ უბანზე გემების გატარების სპეციალისტი, რომელმაც კარგად იცის ნაოსნობის ადგილობრივი პირობები.

გარანტი – **გარანტია**; **გარანტი**: თავდები, გარანტიის მიმცემი; **გარანტია**: პირობა, რომელიც უზრუნველყოფს რაიმეს წარმატებას; საწინდარი.

გუვერნანტი – **გუვერნიორი**: **გუვერნანტი**: ბავშვების აღმზრდელი ქალი; **გუვერნიორი**: ბავშვების აღმზრდელი მამაკაცი.

დემონსტრანტი – **დემონსტრატორი**; **დემონსტრანტი**: დემონსტრაციის მონაწილე; **დემონსტრატორი**: პირი, რომელიც რაიმეს საჯარო ჩვენებას აწყობს.

დეპორტი – **დეპორტაცია**; **დეპორტი**: სპეციალური გარიგება ბირჟაზე საკურსო განსხვავების მისაღებად; **დეპორტაცია**: იძულებითი გასახლება ქვეყნიდან.

დიპლომანტი – **დიპლომატი**; **დიპლომანტი**: სტუდენტი, რომელიც სადიპლომო შრომას ამზადებს; **დიპლომატი**: 1. პირი, რომელიც დიპლომატიურ მოღვაწეობას ეწევა; 2. გადატ. მოხერხებული ადამიანი.

დიპლომატია – **დიპლომატიკა**; **დიპლომატია**: 1. მთავრობის საქმიანობა სახელმწიფოს საგარეო პოლიტიკის განსახორციელებლად; 2. მოხერხებული საქციელი, მოქმედება სხვებთან ურთიერთობაში; **დიპლომატიკა**: ისტორიის დამხმარე დისციპლინა, რომელიც სწავლობს ისტორიულ დოკუმენტებს; სიგელმცოდნეობა.

დუბლეთი – **დუბლიკატი**; **დუბლეთი**: 1. მეორე ცალი რაიმე საგნისა – მუზეუმში, ბიბლიოთეკაში; 2. ორმაგი რეგისტრი ორგანოში; **დუბლიკატი**: რაიმე წერილობითი დოკუმენტის მეორე ცალი, რომელსაც იურიდიულად დედნის ძალა აქვს.

ევროპეიზაცია – **ევროპეიზმი**; **ევროპეიზაცია**: ევროპული კულტურის შეთვისება, გაევროპელება; **ევროპეიზმი**: ევროპის კულტურის თავისებურებანი სხვა (მაგ., აღმოსავლეთის) ქვეყნების კულტურასთან შეპირისპირებით.

ესთეტი – **ესთეტიკოსი**; **ესთეტი**: სრულყოფილი ფორმების, მშვენიერების მოტრფიალე; ესთეტიზმის მიმდევარი, ესთეტიზმით გამსჭვალული; **ესთეტიკოსი**: წიგნ. ესთეტიკის საკითხების მკვლევარი.

ექსპონატი – **ექსპონენტი**; **ექსპონატი**: მუზეუმში გამოსაფენი საგანი; **ექსპონენტი**: ექსპონატის მფლობელი; გამომჟღავნებელი.

ინკასანტი – **ინკასატორი**; **ინკასანტი**: პირი, რომელიც ურიცხავს ბანკს თანხას ინკასოს წესით გასაცემად; **ინკასატორი**: მოლარე, რომელიც დაწესებულების გარეთ იღებს ან გასცემს ფულს.

ინსტანქტი – **ინსტივია**; **ინსტანქტი**: თანდაყოლილი მიდრეკილება, მოთხოვნილება გარკვეული, მიზანშეწონილი, მაგრამ არა-

ცნობიერი მოქმედების შესრულებისადმი, რასაც სასიცოცხლო მნიშვნელობა აქვს ადამიანისათვის, ცხოველისათვის; შეგნებული მისწრაფება (მაგ., თავდაცვის / გამრავლების... ინსტინქტი); **ინტუიცია**: 1. ალღო; გარემო ვითარებაში გარკვევის უნარი; 2. ფილოს. ცდის გარეშე სინამდვილის უშუალო წვდომა.

იოგა – **იოგი**; **იოგა**: 1. იოგების მოძღვრება; 2. მრ. იოგები – იოგის მიმდევრები; **იოგი**: ქსოვილი, რომელიც ამაგრებს სახსარს.

კანდიდატი – **კანდიდატურა**; **კანდიდატი**: ფილოლოგიის / მათემატიკის... მეცნიერებათა კანდიდატი; **კანდიდატურა**: მხარს ვუჭერ მის კანდიდატურას; შენი კანდიდატურა მისაღებია.

კომიკოსი // **კომედიანტი** – **კომედიოგრაფი**; **კომიკოსი** // **კომედიანტი**: 1. კომიკური როლების შემსრულებელი მსახიობი; 2. გადატ. ადამიანი, რომელიც ქცევითა და ლაპარაკით სიცილს იწვევს, ოხუნჯი; **კომედიოგრაფი**: კომედიების მწერალი.

კონფერანსი – **კონფერანსიე**; **კონფერანსი**: თეატრ. მოკლე საოხუნჯო მოთხრობა, რომელსაც კონფერანსიე ჰყვება საზოგადოების გასართობად; **კონფერანსიე**: თეატრ. წარმოდგენის (საესტრადო, საცირკო...) მონაწილე პირი, რომელიც აცნობს მაყურებელს შესასრულებელი პროგრამის ნომრებს და ამავდროულად ართობს მას საკუთარი სახუმარო მონათხრობებით.

კრიზი – **კრიზისი**; **კრიზი**: მედიც. სისხლძარღვების დროებითი სპაზმური შეკუმშვა, რომელიც წარმოიქმნება უეცრად; ახასიათებს ძლიერი ტკივილი (ჰიპერტონიული კრიზი); **კრიზისი**: 1. მძაფრი გარდატეხა, ცვლილება; მწვავე მდგომარეობა, რომელიც გარდატეხას წინ უსწრებს; 2. მედიც. გადამწყვეტი გარდატეხის მომენტი მწვავე დაავადების მიმდინარეობისას; შდრ.: მთავრობის კრიზისი; ეკონომიკური კრიზისი.

კრიმინალი – **კრიმინალისტი**; **კრიმინალი**: სისხლის სამართლის დანაშაული (ეს სიტყვა შეცდომით გამოიყენება „დამნაშავის“ მნიშვნელობით); **კრიმინალისტი**: კრიმინალისტიკის სპეციალისტი.

ლიბერალიზმი – **ლიბერალიზაცია**; **ლიბერალიზმი**: თავისუფალი აზროვნება; იდეოლოგიური მიმართულება; უარყოფით მოვლენებთან შემრიგებლობა; ზედმეტი შემწყნარებლობა; **ლიბერალიზაცია**: რაიმე საქმიანობაზე შეზღუდვათა შემცირება ან მოხსნა (შდრ.: ფასების ლიბერალიზაცია – ფასების გადასვლა სახელმწიფო სისტემიდან საბაზროზე).

ლირიზმი – **ლირიკა**; **ლირიზმი**: ლირიკული განწყობილება, ხასიათი; **ლირიკა**: ლიტერატურის ერთ-ერთი ძირითადი სახეობა (გამოხატავს ადამიანის გრძნობებს, განცდებს; ასეთი სახის ნაწარმოებთა ერთობლიობა (მაგ., ნ. ბარათაშვილის ლირიკა).

ლიტურგია – **ლიტურგიკა**; **ლიტურგია**: მთავარი ქრისტიანული მღვდელმსახურება; **ლიტურგიკა**: მოძღვრება მღვდელმსახურების შესახებ.

მაგისტრი – **მაგისტრანტი**; **მაგისტრი**: 1. სამეცნიერო ხარისხი ან ამ ხარისხის მქონე პირი; 2. ისტ. შუა საუკუნეებში ბერმონაზვნური ან რაინდული ორდენის მეთაურის ტიტული; ამ ტიტულის მქონე პირი; **მაგისტრანტი**: პირი, რომელიც უმაღლესი სასწავლებლის მაგისტრატურაში სწავლობს (შდრ., **მაგისტრტი**: დასავლეთ ევროპაში – ქალაქის მმართველობა; ძველ რომში – სახელმწიფო თანამდებობა; ამ თანამდებობაზე მყოფი პირი).

მედატორე – **მედატორი**; **მედატორე**: შუამავალი, მომრიგებელი; **მედატორი**: თხელი ფირფიტა სიმებიანი საკრავის ასაქდურებლად.

მეთოდი – **მეთოდიკა**; **მეთოდი**: მოვლენის კვლევის ხერხი, მიდგომა; **მეთოდიკა**: 1. ამგვარ ხერხთა სისტემა; 2. პედაგოგიკის დარგი.

მისტერია – **მისტიკა** – **მისტიციზმი** – **მისტიფიკაცია**; **მისტერია**: 1. საიდუმლო რელიგიური წესების შესრულება; 2. ლიტ. დრამა ბიბლიური ხასიათის სიუჟეტზე; **მისტიკა**: მოძღვრება, რომლის მიხედვითაც ბუნებაში ბატონობენ იდუმალი და ზებუნებრივი ძალები; **მისტიციზმი**: 1. საიდუმლო რელიგიური წესები ძველ საბერძნეთში; 2. რელიგიურ-ფილოსოფიური მოძღვრება, რომელსაც შესაძლებლად მიაჩნია ზებუნებრივ ძალებთან ურთიერთობა; **მისტიფიკაცია**: სიმართლის დამალვა; საკითხის, ამბის სხვაგვარად წარმოჩენა; ვინმეს განზრახ შეცდენა, მოტყუება.

მოდერნიზმი – **მოდერნიზაცია**; **მოდერნიზმი**: ლიტ. ხელოვნ. მიმდინარეობა; იმპრესიონიზმის, ექსპრესიონიზმის... საერთო სახელწოდება; **მოდერნიზაცია**: გათანამედროვეება, განახლება (მაგ., მანქანის / დეტალის მოდერნიზაცია).

ნოტარიატი – **ნოტარიუსი**; **ნოტარიატი**: ორგანო, რომლის დამოწმებაა იურიდიული აქტების დამოწმება; **ნოტარიუსი**: პირი,

რომელსაც კანონით აქვს მინიჭებული იურიდიული აქტების დამოწმებისა და გაფორმების უფლება.

პატრონაჟი – პატრონატი; პატრონაჟი: სამედიცინო მომსახურება შინ, ოჯახის პირობებში; **პატრონატი:** მფარველობა.

პოზირება – პოზიორობა; პოზირება: მხატვრის, მოქანდაკის, ფოტოგრაფის წინაშე გარკვეული პოზით დგომა (ჯდომა...); **პოზიორობა:** პოზიორის (გარეგნული ეფექტის მოყვარულის) საქციელი.

პოპულარობა – პოპულარიზაცია; პოპულარობა: საყოველთაო გავრცელება, მოწონება, აღიარება; **პოპულარიზაცია:** 1. რაიმე რთული საკითხის გასაგებად გადმოცემა; 2. რაიმეს ქება და მისაბამად ქცევა, ფართო მასებში გავრცელება და დანერგვა.

პოტენცია – პოტენციალი; პოტენცია: შესაძლებლობა, ძალა, უნარი რაიმეს შესასრულებლად, მისაღწევად; **პოტენციალი:** 1. ფიზ. სკალარული და ვექტორული სიდიდე, რომლის დახმარებითაც შეიძლება ვიპოვოთ სხვა სიდიდეები; 2. გადატ. რაიმეს განხორციელებისათვის საჭირო შესაძლებლობათა ერთობლიობა (მაგ., სამხედრო პოტენციალი).

პრაქტიკანტი – პრაქტიკოსი; პრაქტიკანტი: ვინც პრაქტიკას გადის (მაგ., პრაქტიკანტი სტუდენტი); **პრაქტიკოსი:** თავისი საქმის პრაქტიკულად მცოდნე და გამოყენებელი, დიდი გამოცდილების მქონე (მაგ., პრაქტიკოსი ექიმი).

პროტეჟე – პროტექტორი; პროტეჟე: პროტექციის ობიექტი, ვისაც მფარველობენ (და არა – ვინც მფარველობს); **პროტექტორი:** 1. მფარველი, დამცველი, შემწე; 2. ავტომობილისა და მისთ. საბურავის გარეთა ზედაპირის უფრო სქელი და მაგარი ნაწილი.

პურიზმი – პურიტანიზმი; პურიზმი: ლინგვ. ენაში უცხო სიტყვათა ჭარბად შემოტანის წინააღმდეგ ბრძოლა; **პურიტანიზმი:** 1. ისტ. XVI საუკუნეში წარმოშობილი პროტესტანტული მიმდინარეობა ინგლისსა და შოტლანდიაში; 2. გადატ. ზნეობრივი წესების სასტიკი (ზოგჯერ მოჩვენებითი) დაცვა.

პურისტი – პურიტანი; პურისტი: პურიზმის მიმდევარი, პურიზმის მომხრე; **პურიტანი:** პურიტანიზმის მიმდევარი, პურიტანიზმის მომხრე.

ჟესტი – ჟესტიკულაცია // ჟესტიკულირება; ჟესტი: 1. სხეულის ნაწილების (განსაკუთრებით ხელების) მოძრაობა, რაც თან ახლავს მეტყველებას ან ცვლის მას; 2. გადატ. რაიმე განზრახვით (რა-

ღაცის ნიშნად) ჩადენილი საქციელი, ქმედება (მაგ., ლამაზი ჟესტი);
ჟესტიკულაცია // **ჟესტიკულირება**: ჟესტების გამოყენება მეტყველების დროს.

რეფორმატორი – **რეფორმისტი**; **რეფორმატორი**: რეფორმის მომხდენი, გამტარებელი; **რეფორმისტი**: რეფორმიზმის მომხრე.

რიტმა – **რიტმი**; **რიტმა**: ბგერათა ერთი და იმავე ან მსგავსი კომპონენტების კანონზომიერი გამეორება გარკვეულ რიტმულ მონაკვეთში (ძირითადად სტრიქონების ბოლოს); **რიტმი**: თანაბარზომიერი, პერიოდული მონაცვლეობა რაიმე ელემენტებისა (მოძრაობის, ბგერების...).

სანგვინი – **სანგვინიკი**; **სანგვინი**: მუქი წითელი რბილი ფანქარი, რომელსაც იყენებენ ფერწერაში; ასეთი ფანქრით ნახატი; **სანგვინიკი**: მეტისმეტად ხალისიანი ადამიანი, რომელიც გარეგნულად მკვეთრად გამოხატავს თავის ემოციებს.

სენიორი – **სინიორი**; **სენიორი**: 1. ესპანეთში – ბატონი; 2. მსხვილი მემამულე შუა საუკუნეების დასავლეთ ევროპაში; **სინიორი**: იტალიაში – ბატონი.

სინიორა – **სენიორა**; **სინიორა**: იტალიაში – ქალბატონი; **სენიორა**: ესპანეთში – ქალბატონი.

სინიორინა – **სენიორიტა**; **სინიორინა**: იტალიაში – ახალგაზრდა გაუთხოვარი ქალი / ქალიშვილი; **სენიორიტა**: ესპანეთში – ახალგაზრდა გაუთხოვარი ქალი / ქალიშვილი.

სპირიტუზმი – **სპირიტუალიზმი**; **სპირიტუზმი**: რწმენა, რომლის მიხედვითაც შესაძლებელია მიცვალებულთა სულების გამოძახება და მათთან ურთიერთობის დამყარება; **სპირიტუალიზმი**: რელიგიურ-ფილოსოფიური მოძღვრება, რომელიც სულს განიხილავს, როგორც სინამდვილის პირველწყაროს.

სტატისტი – **სტატისტიკოსი**; **სტატისტი**: უსიტყვო როლების შემსრულებელი მსახიობი; მასობრივი სცენების მონაწილე; **სტატისტიკოსი**: სტატისტიკის სპეციალისტი.

სტატუა – **სტატუეტი**; **სტატუა**: ადამიანის, ცხოველის ფიგურების ქანდაკება (მაგ., ანტიკური სტატუა); **სტატუეტი**: პატარა სტატუა (მაგ., ფაიფურის სტატუეტი ბალერინისა).

სტიუარდი – **სტიუარდესა**; **სტიუარდი**: ოფიციალტი სამგზავრო გემზე ან თვითმფრინავში; **სტიუარდესა**: სტიუარდი ქალი.

ტექნიკა – ტექნოლოგია; ტექნიკა: 1. მანქანების, კომპიუტერების, მექანიკური იარაღებისა და მოწყობილობათა ერთობლიობა, რომლებსაც იყენებენ საზოგადოებრივ წარმოებაში; 2. პროფესიული ხერხების ერთობლიობა (მაგ., ჭადრაკის თამაშის ტექნიკა); **ტექნოლოგია:** ნედლეულის, ნაკეთობათა, ნახევარფაბრიკატების... დამუშავების ოსტატობა.

ტიპი – ტიპაჟი; ტიპი: 1. რაიმეს ნიმუში; 2. გადატ. პირის განზოგადებული სახე (მაგ., რაინდის, ვაჭრის... ტიპი); 3. საუბ. თავისებური ხასიათის ან გარეგნობის ადამიანი (მაგ., უცნაური ტიპი); ბიოლ. მცენარეთა და ცხოველთა დაჯგუფების ერთეული (მაგ., ძუძუმწოვართა ტიპი); **ტიპაჟი:** ტიპისათვის დამახასიათებელ თვისებათა მქონე პირი.

ტრანსკრიფცია – ტრანსლიტერაცია; ტრანსკრიფცია: 1. ლინგვ. ამა თუ იმ ენის ბგერათა ზუსტად გადმოცემა პირობითი ნიშნებით; 2. მუს. ერთი საკრავის ან ხმისათვის დაწერილი მუსიკალური ნაწარმოების გადაღება სხვა საკრავისა და ხმისათვის; **ტრანსლიტერაცია:** ერთი გრაფიკული სისტემის მიხედვით ჩაწერილი ტექსტის გადმოცემა სხვა გრაფიკული სისტემის საშუალებით (ერთი ენის ბგერების გადმოცემა სხვა ენის ბგერებით).

ტურნე – ტურნირი; ტურნე: 1. მოგზაურობა წრიული მარშრუტით; 2. მსახიობთა საგასტროლო მოგზაურობა სხვადასხვა ქალაქში; **ტურნირი:** შეჯიბრება რაიმე სპორტულ თამაშში, რომლის თითოეული მონაწილე რიგრიგობით ხვდება ყველა დანარჩენ მონაწილეს.

ფავორი – ფავორიტი; ფავორი: საუბ. წარჩინებული, გავლენიანი პირის მფარველობა, კეთილგანწყობა; **ფავორიტი:** ადამიანი, რომელიც სარგებლობს მაღალი თანამდებობის პირის მფარველობით; გადატ. საყვარელი, მოსაწონი ადამიანი ვინმესთვის.

ფანი // ფანატი – ფანატიკოსი; ფანი // ფანატი: თავგამოდებული გულშემმატკივარი, თავყანისმცემელი; **ფანატიკოსი:** ფანატიზმით შეპყრობილი.

ფინალი – ფინიში; ფინალი: 1. სპორტულ შეჯიბრებათა დასკვნითი ნაწილი, რომელშიც ერთმანეთს ეცილებიან წინა შეხვედრებში გამარჯვებული გუნდები ან ცალკეული სპორტსმენები; 2. მუსიკალური, თეატრალური ან ლიტერატურული ნაწარმოების დასკვნითი ნაწილი; 3. საერთოდ – რაიმეს დასასრული; **ფინიში:** დისტანციის უკანასკნელი პუნქტი.

ფრაზირება – ფრაზიორობა; ფრაზირება: მუსიკალური ნაწარმოების შესრულებისას ან რაიმეს კითხვისას (თუ წარმოთქმისას) ფრაზის შინაარსისა და მხატვრული მხარის მკაფიოდ წარმოჩენა (მომღერალს შესანიშნავი დიქცია, მეტყველი და ნათელი ფრაზირება აქვს); **ფრაზიორობა:** ფრაზიორის თვისება; მაღალფარდოვანი, უშინაარსო ფრაზებით ლაპარაკი: „მე ყოველთვის მეჯავრებოდა ფრაზიორობა“ (ვაჟა).

ფსიქიკა – ფსიქოლოგია; ფსიქიკა: სულიერ განცდათა ერთობლიობა – როგორც შედეგი ცნობიერებაში ობიექტური სინამდვილის ასახვისა; **ფსიქოლოგია:** ფსიქიკის შემსწავლელი მეცნიერება.

გვაქვს ისეთი შემთხვევებიც, როცა უცხო სიტყვებიანი პარონიმიული წყვილი გარკვეულ კონტექსტში სინონიმებს წარმოადგენს:

ბაზა – ბაზისი: ეს სიტყვები სინონიმებად გვევლინება მაშინ, როცა ისინი აღნიშნავენ „საფუძველს“, „რაიმეს საყრდენს“, მაგრამ **ბაზას** განსხვავებული მნიშვნელობებიც აქვს: 1. თავმოსაყრელი ან დასაყრდენი პუნქტი რაიმე მოქმედებისათვის (სამხედრო / მონაცემთა / ტურისტულ-საექსკურსიო ბაზა); 2. მთავარი საწყობი.

ეპიგრამა – ეპიგრაფი; ეპიგრამაც და ეპიგრაფიც ძვ. საბერძნეთში ნიშნავდა საფლავის ქვის წარწერას, მაგრამ ამ სიტყვებს განსხვავებული მნიშვნელობებიც აქვთ: **ეპიგრამა:** 1. მოკლე სატირული ლექსი;

2. წარწერა საჩუქარზე (პროზად ან ლექსად); **ეპიგრაფი:** თხზულების ან მისი ცალკეული თავის წინ წამძღვარებული ციტატა ან ფრაზა, რომელიც ერთგვარად ახასიათებს ნაწარმოების ძირითად იდეას (მაგ., „კაცია-ადამიანს“ ეპიგრაფად აქვს: „მოყვარეს პირში უძრახე, მტერს – პირს უკანაო“).

თეზა – თეზისი; ეს სიტყვები სინონიმებია შემდეგი მნიშვნელობით: მსჯელობაში წამოყენებული დებულება, რომლის ჭეშმარიტება ავტორმა უნდა დაამტკიცოს, დაიცვას, მაგრამ **თეზისს** განსხვავებული მნიშვნელობებიც აქვს: 1. ჰეგელის იდეალისტურ ფილოსოფიაში – განვითარების პროცესის (სტადიის) პირველი საფეხური: თეზისი, ანტითეზისი, სინთეზი; 2. მრ. **თეზისები:** მოკლედ ჩამოყალიბებული ძირითადი დებულებები (მოხსენების / ლექციის თეზისები).

პანსიონი – პანსიონატი; პანსიონი და პანსიონატი სინონიმებად წარმოგვიდგება, როცა ისინი აღნიშნავენ „ერთგვარ სასტუმ-

როს“, „დასასვენებელ სახლს“, რომელშიც დამსვენებლები / კლიენტები უზრუნველყოფილი არიან კვებით, მოვლით, მაგრამ **პანსიონს** სხვა მნიშვნელობებიც ჰქონდა: 1. ძვ. დახურული საშუალო სასწავლებელი; ინტერნატი; 2. ძვ. ფასიანი საერთო საცხოვრებელი ზოგიერთ საშუალო სასწავლებელთან.

ხშირად ერთმანეთს ენაცვლებიან (უმართებულოდ) ბგერობრივად მსგავსი უცხო სიტყვებისაგან ნაწარმოები ზედსართავი სახელებიც, ძირითადად – **-ურ/-ულ** სუფიქსიანი ფორმები:

არარეალური – **არარეალისტური**; **არარეალური**: რაც რეალური არ არის, სინამდვილესთან შეუფერებელი; **არარეალისტური**: რაც რეალისტური არ არის (არარეალისტური ხედვა...).

დიფერენციული – **დიფერენციალური**; **დიფერენციული**: განსხვავებული (სიდიდის, პირობების.. მიხედვით); **დიფერენციალური** (აღრიცხვა): უმაღლესი მათემატიკის დარგი.

ელექტრული – **ელექტრონული**; **ელექტრული**: ელექტრობასთან დაკავშირებული (ელექტრული დენი / ველი / მუხტი...); **ელექტრონული**: ელექტრონთან დაკავშირებული (ელექტრონული მიკროსკოპი / ლექსიკონი...).

ეპიდემიური – **ეპიდემიოლოგიური**; **ეპიდემიური** (ავადმყოფობა), შდრ.: **ეპიდემიოლოგიური** (სადგური).

კრიმინალური – **კრიმინალისტური** – **კრიმინალისტიკური**; **კრიმინალური**: სისხლის სამართლის დანაშაულთან დაკავშირებული; **კრიმინალისტური**: კრიმინალისტიკისათვის (კრიმინალისტიკის სპეციალისტიკისათვის) დამახასიათებელი; **კრიმინალისტიკური**: კრიმინალისტიკისათვის დამახასიათებელი (კრიმინალისტიკა – სამართ. მოძღვრება სისხლის სამართლის შესახებ. მაგ., კრიმინალისტიკური ლიტერატურა).

მაქსიმალური – **მაქსიმალისტური**; **მაქსიმალური**: უდიდესი, ყველაზე მეტი (საპირისპ. მინიმალური), მაგ., მაქსიმალური რაოდენობა...; **მაქსიმალისტური**: მაქსიმალიზმის ან მაქსიმალისტიკისათვის დამახასიათებელი (მაქსიმალიზმი – რაიმე უკიდურესი მოთხოვნის წამოყენება; გადაჭარბებულობა).

მორალური – **მორალისტური**; **მორალური**: ზნეობრივი; **მორალისტური**: მორალისტიკისთვის დამახასიათებელი (მორალისტური ხედვა).

ნერვიული – ნერვული; ნერვიული (ადამიანი), შდრ.: **ნერვული** (დაავადება).

ოლიმპური – ოლიმპიური; ოლიმპური (სიმშვიდე), შდრ.: **ოლიმპიური** (თამაშობანი).

პარლამენტური – პარლამენტარული; პარლამენტური: პოლიტ. პარლამენტის ხასიათისა (პარლამენტური რესპუბლიკა); **პარლამენტარული:** პოლიტ. პარლამენტარიზმის ხასიათისა; პარლამენტარიზმის პრინციპებიდან გამომდინარე (პარლამენტარული პარტია).

პრეტენზიული – პრეტენციოზული; პრეტენზიული: პრეტენზიის ხასიათისა; უკმაყოფილო (პრეტენზიული ტონი...); **პრეტენციოზული:** თავის თავზე გადაჭარბებულ წარმოდგენასთან დაკავშირებული; გაზვიადებულ მოთხოვნათა მქონე.

პრობლემური // პრობლემატური – პრობლემატიკური; პრობლემური // პრობლემატური: საჭოჭმანო, გადასაწყვეტი, პრობლემების შემცველი; **პრობლემატიკური:** პრობლემათა ერთობლიობასთან დაკავშირებული (პრობლემატიკური მრავალფეროვნება).

პროგრესული – პროგრესიული; პროგრესული: მოწინავე (პროგრესული ადამიანი / სახელმწიფო...); **პროგრესიული:** მზარდი (პროგრესიული დაავადება / გადასახადი).

ჟურნალისტური – ჟურნალისტიკური; ჟურნალისტური: ჟურნალისტისთვის დამახასიათებელი (ჟურნალისტური გამოცდილება...); **ჟურნალისტიკური:** ჟურნალისტიკისათვის დამახასიათებელი (ჟურნალისტიკური კვლევა).

რადი(ო)აქტიური – რადიაციული; რადი(ო)აქტიური: რასაც რადი(ო)აქტივობა ახასიათებს (მაგ., რადი(ო)აქტიური სხივები / გაზები / წყალი...); **რადიაციული:** რადიაციის თვისებისა (მაგ., რადიაციული გამოსხივება).

რაციონალური – რაციონალისტური – რაციონალიზატორული; რაციონალური: გონივრული, მიზანშეწონილი, საფუძვლიანი (მაგ., სამუშაო დღის რაციონალური გამოყენება), შდრ. მათემ. **რაციონალური** რიცხვები / ფუნქციები; **რაციონალისტური:** 1. ფილოს. რაციონალიზმის ან რაციონალისტის დამახასიათებელი (რაციონალისტური ფილოსოფია); 2. მხოლოდ გონების, ლოგიკის მოთხოვნებზე დამყარებული (რაციონალისტური ხედვა...); **რაციონალიზა-**

ტორული: რაციონალიზაციის ხასიათისა, რაციონალიზატორის-თვის დამახასიათებელი, შდრ.: წარმოების **რაციონალიზაცია**.

რეალური – რეალისტური; რეალური: 1. ნამდვილად არსებული, ჭეშმარიტი (რეალური მდგომარეობა / ვითარება...); 2. რისი განხორციელებაც შესაძლებელია (რეალური მოთხოვნა / შესაძლებლობა...); **რეალისტური:** რეალიზმისათვის (რეალისტური მიმართულებისათვის) დამახასიათებელი (მწერლის რეალისტური ხედვა).

რიტორული – რიტორიკული; რიტორული: მჭევრმეტყველისათვის დამახასიათებელი (რიტორული ნიჭი); **რიტორიკული:** მჭევრმეტყველების თეორიისათვის დამახასიათებელი (რიტორიკული კითხვა).

სეპარატული – სეპარატისტული; სეპარატული: ომის დროს კოალიციაში მყოფი სახელმწიფოს მიერ მოწინააღმდეგესთან დადებული ზავი მოკავშირეების თანხმობის გარეშე (სეპარატული ზავი); **სეპარატისტული:** პოლიტ. სეპარატისტისათვის დამახასიათებელი; სეპარატიზმთან დაკავშირებული (სეპარატიზმი – გამოყოფისაკენ სწრაფვა; სახელმწიფოს ერთი ნაწილის გამოყოფისა თუ ავტონომიის სტატუსის მინიჭებისათვის გამიზნული მოძრაობა: სეპარატისტული დამოკიდებულება / მთავრობა).

სიმბოლური – სიმბოლისტური; სიმბოლური: სიმბოლოს ხასიათისა, პირობითი (სიმბოლური ნიშანი / თანხა...); **სიმბოლისტური:** სიმბოლიზმისათვის (ან სიმბოლისტიკისათვის) დამახასიათებელი (სიმბოლისტური პოეზია / მხატვრობა / ხედვა...).

სისტემური – სისტემატური; სისტემური: სისტემისათვის დამახასიათებელი; სისტემის მიხედვით; **სისტემატური:** რეგულარული (სისტემატური ვარჯიში...).

სპეკულანტური – სპეკულაციური; სპეკულანტური: სპეკულანტიკისთვის დამახასიათებელი; **სპეკულაციური:** 1. სპეკულაციით გამოწვეული, სპეკულაციაზე დამყარებული; 2. ფილოს. პრაქტიკისაგან მოწყვეტილი, განყენებული.

ცერემონიული – ცერემონიალური; ცერემონიული (სალამი), შდრ.: **ცერემონიალური** (მარში).

გვაქვს ისეთი შემთხვევებიც, როცა ერთმანეთს უმართებულოდ ენაცვლება ზედსართავი სახელი და მიმღეობა. როგორც ჩანს, ამგვარ აღრევას ხელს უწყობს ამ მეტყველების ნაწილთა მსაზღვრე-ლური ფუნქცია: სინტაქსურად ორივე განსაზღვრებაა:

არალეგალური – არალეგიტიმული; არალეგალური: არაკანონიერი, ფარული, იატაკქვეშა; **არალეგიტიმული:** შეუდუღებელი (ლეგიტიმაცია – შედუღება).

დემონსტრაციული – დემონსტრირებული; დემონსტრაციული: 1. დემონსტრაციის მიზნით ჩადენილი; გამომწვევი; 2. დემონსტრაციაზე (ჩვენებაზე) დამყარებული; თვალსაჩინო; **დემონსტრირებული:** ნაჩვენები, წარმოდგენილი.

დოკუმენტური – დოკუმენტირებული; დოკუმენტური: 1. დოკუმენტებზე დამყარებული; დოკუმენტებით, ფაქტებით დამოწმებული; 2. დოკუმენტისათვის დამახასიათებელი (მაგ., დოკუმენტური სიზუსტე), შდრ.: **დოკუმენტური** ფილმი; **დოკუმენტირებული:** ილუსტრაციებით დამოწმებული (დოკუმენტირებული ლექსიკონი).

ინსპირაციული – ინსპირირებული; ინსპირაციული: წამქეზებლური; **ინსპირირებული:** წაქეზებული, ჩაგონებული (ინსპირირებული ომი).

პრივილეგიური – პრივილეგირებული; პრივილეგიური (მდგომარეობა...), შდრ.: **პრივილეგირებული** (ადამიანი).

პროგრამული – პროგრამირებული; პროგრამული: პროგრამის შესაფერი, პროგრამის ხასიათისა (მაგ., მონაცემთა პროგრამული ანალიზი); **პროგრამირებული:** დაპროგრამებული (პროგრამირებული მონაცემთა ბაზა).

რეგულარული – რეგულირებული; რეგულარული: 1. სისტემატური (რეგულარული ვარჯიში...); 2. მტკიცედ დადგენილი ორგანიზაციის მქონე არმია, რომელშიც სამხედრო სწავლება სისტემატურად წარმოებს (რეგულარული ჯარი); **რეგულირებული:** მოწესრიგებული; დარეგულირებული; რისი რეგულირებაც მოხდა (რეგულირებული წნევა...).

სტაბილური – სტაბილიზებული; სტაბილური: გამძლე, მტკიცე, მყარი, უცვლელი (სტაბილური ფასები / მდგომარეობა...); **სტაბილიზებული:** განმტკიცებული, მოწესრიგებული.

ტრავმული // ტრავმატული – ტრავმირებული; ტრავმული // ტრავმატული: ტრავმით გამოწვეული; **ტრავმირებული:** ვინც (რამაც) ტრავმა განიცადა და სხვ.

როგორც წარმოდგენილი მასალიდან ჩანს (საანალიზო მასალა სხვაც ბევრია), თანამედროვე ქართულში პარონიმულ წყვილთა გავლენის ერთ-ერთ აქტიურ წყაროდ ნასესხები ლექსიკა გვევლინება.

ლიტერატურა

არაბული 2004 – ავთ. არაბული, ქართული მეტყველების კულტურა, თბილისი.

აფრიდონიძე 2009 – შ. აფრიდონიძე, ჩვენი ენა ქართული, თბილისი.

ღვინაძე 1978 – თ. ღვინაძე, პარონიმია, ქელს, № 2, თბილისი.

ღვინაძე 1981 – თ. ღვინაძე, პარონიმია ქართულ სიტყვახმარებაში, ქსკს, IV, თბილისი.

შალამბერიძე 1964 – გ. შალამბერიძე, მეტყველების კულტურის საკითხები, თბილისი.

Бельчиков, Панющева 1968 – Бельчиков Ю. А., Панющева М. С., Трудные случаи употребления однокоренных слов русского языка, Москва.

ლექსიკონები

ქეგლ 1950-1964 – ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი არნ. ჩიქობავას საერთო რედაქციით, ტ. 1-8 თბილისი.

ქეგლ 2007, 2010 – ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი, ახალი რედაქცია, ტ. I-II (ავთ. არაბულის რედაქციით), თბილისი.

ორთოგრ. 1998 – ვ. თოფურია, ივ. გიგინეიშვილი, ქართული ენის ორთოგრაფიული ლექსიკონი, თბილისი.

ქეპლ 2011 – ქართული ენის პარონიმთა ლექსიკონი (თ. ვაშაკიძის რედაქციით), თბილისი.

ჭაბაშვილი 1989 – მ. ჭაბაშვილი, უცხო სიტყვათა ლექსიკონი, თბილისი.

Колесников 1971 – Колесников Н. П., Словарь паронимов русского языка, Москва.